

УДК 312.6:616-082.008(477)

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАГАЛЬНИХ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Г.О. Слабкий, Г.Я. Пархоменко, Н.П. Кризина (Київ)
ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»

Резюме. Наведено аналіз статистичних даних щодо здоров'я населення України за 2005–2009 рр.

Ключові слова: захворюваність населення, поширеність хвороб, інвалідність.

Вивчення тенденцій та закономірностей захворюваності населення є важливою складовою вирішення і планування стратегічних завдань розвитку як галузі охорони здоров'я, так і держави в цілому [5;6]. Основними показниками стану здоров'я населення України, які мають підлягати динамічному спостереженню та аналізу з метою застосування необхідних державних і громадських заходів, є демографічні показники чисельності населення та його статеві-вікового складу, народжуваності, загальної смертності та її причин, смертності немовлят та інших вікових груп, природного приросту населення, середньої очікуваної тривалості життя, репродуктивного здоров'я, а також захворюваності населення – загальної, дитячого населення, населення працездатного віку і старших вікових груп, інфекційної, професійної, травматизму, захворюваності на особливо небезпечні соціальні хвороби [2;7]. Показники інвалідності та захворюваності з тимчасовою втратою працездатності мають особливе соціально-економічне значення, причини зростання яких потребують постійного вивчення [8].

На всіх етапах розвитку охорони здоров'я вивченню захворюваності приділялась велика увага. Захворюваність вивчалася за даними спеціальних досліджень, у т.ч. поглиблених, у роки проведення переписів, за статистичними даними. Нині в Україні функціонує сучасна система медико-статистичної служби, розгалужена мережа її закладів дає змогу отримати диференційовану картину захворюваності різних статеві-вікових груп населення у регіональному аспекті [1;4].

Важливими показниками стану здоров'я населення є захворюваність і поширеність хвороб. Захворюваність характеризує можливість адаптації населення до чинників довкілля, а поширеність хвороб значною мірою відображає накопичення хронічної патології, і зростання показника поширеності зумовлено, у т.ч. й успіхами в лікуванні хвороб і подовженням тривалос-

ті життя хворих з гострими невідкладними станами [3].

Мета роботи – вивчити загальні закономірності здоров'я населення України як важливої передумови реформування галузі охорони здоров'я.

Методи, використані під час виконання роботи: статистичний (дані галузевої статистики за 2005–2009 рр.); системного підходу, структурно-логічного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення

Аналіз показників захворюваності та поширеності хвороб серед населення України протягом ряду років свідчить про стійкі тенденції до їх зростання. Так, у 2005–2009 рр. рівень первинної захворюваності зріс на 2,85% і досягнув у 2009 р. 71,9 тис. випадків на 100 тис. населення (табл. 1).

Найвищі показники захворюваності населення в 2009 р. виявлено в м. Києві (96,7 тис. на 100 тис. населення), Івано-Франківській (91,5 тис.), Львівській (86,3 тис.), Дніпропетровській (85,5 тис.), Вінницькій (85,2 тис. на 100 тис. населення) областях. Водночас у Сумській (50,4 тис.), Луганській (55,9 тис.), Запорізькій (57,6 тис.), Кіровоградській (58,9 тис.), Полтавській (58,9 тис.) областях та АР Крим (53,95 тис. на 100 тис. населення), де рівень первинної захворюваності не перевищив 60 тис. на 100 тис. населення.

Існують вікові, статеві, територіальні відмінності в показниках захворюваності населення. Як правило, серед дитячого населення зафіксовано найвищі рівні захворюваності порівняно зі старшими віковими групами. Це зумовлено фізіологічними особливостями дитячого віку. У 2009 р. захворюваність дітей становила 11 млн 412 тис. (1394,0 на 1000 дітей), дорослого населення працездатного віку – 63 760,2 на 100 тис. населення, дорослого населення непрацездатного віку – 52 099,6 на 100 тис. населення.

Таблиця 1

Рівні захворюваності та поширеності хвороб серед усього населення України у 2005–2009 рр.
(абсолютні дані та на 100 тис. усього населення)

Показник стану здоров'я		Рік				
		2005	2006	2007	2008	2009
Захворюваність	абс.	32 911 979,0	32 239 554,0	32 807 274,0	32 466 559,0	33 031 754,0
	на 100 тис.	69 876,1	68 962,8	70 605,4	70 285,6	71 865,4
Поширеність	абс.	81 310 961,0	81 613 534,0	83 068 293,0	83 751 304,0	84 862 015,0
	на 100 тис.	172 633,0	174 577,5	178 773,4	181 310,1	184 629,7

Рівні захворюваності серед усього населення за основними класами хвороб мали різні тенденції (табл. 2).

Основу структури захворюваності традиційно формували хвороби органів дихання (44,0%), системи кровообігу (7,34%), травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників (6,6%), хвороби сечостатевої системи (6,5%), хвороби шкіри та підшкірної клітковини (5,72%), хвороби ока та його придаткового апарату

(4,9%), хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (4,7%), хвороби органів травлення (4,15%) та інші (рис. 1).

За останні п'ять років показник кількості зареєстрованих захворювань усього зріс на 6,9%. Найвищі рівні поширеності хвороб у 2009 р. зареєстровано в: м. Києві (240 063,4 на 100 тис. населення), у Вінницькій (220 617,3), Черкаській (214 122,1), Дніпропетровській (209 693,4), Київській (202 431,1) та Харківській

Таблиця 2

Динаміка структури захворюваності за основними класами хвороб у 2006–2009 рр.
(на 100 тис. населення)

Клас хвороб		Рік		
		2006	2008	2009
Хвороби органів дихання	на 100 тис.	28 465,8	29 595,5	31 608,4
	%	41,3	42,1	44,06
Хвороби системи кровообігу	на 100 тис.	5199,2	5363,6	5271,8
	%	7,5	7,6	7,3
Травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників	на 100 тис.	4896,2	4899,8	4707,2
	%	7,1	7,0	6,6
Хвороби сечостатевої системи	на 100 тис.	4647,0	4623,1	4655,7
	%	6,7	6,6	6,5
Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	на 100 тис.	4077,5	4136,6	4113,0
	%	5,9	5,9	5,7
Хвороби ока та його придаткового апарату	на 100 тис.	3448,4	3718,6	3523,2
	%	5,0	5,3	4,9
Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	на 100 тис.	3416,2	3392,3	3360,0
	%	5,0	4,8	4,7

Таблиця 3

 Динаміка структури поширеності за класами хвороб у 2006–2009 рр.
(на 100 тис. населення)

Клас хвороб		Рік		
		2006	2008	2009
Хвороби системи кровообігу	на 100 тис.	51 784,6	55 315,5	56 274,0
	%	29,7	30,5	30,5
Хвороби органів дихання	на 100 тис.	34 824,7	36 005,1	38 138,5
	%	19,9	19,9	20,7
Хвороби органів травлення	на 100 тис.	16 954,6	17 656,3	17 753,7
	%	9,7	9,7	9,6
Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	на 100 тис.	9804,6	10 031,7	10 044,7
	%	5,6	5,5%	5,4
Хвороби сечостатевої системи	на 100 тис.	9432,7	9736,9	9901,5
	%	5,4	5,4	5,4
Хвороби ока та його придаткового апарату	на 100 тис.	8911,7	8954,5	9049,1
	%	5,1	4,9	4,9
Ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин	на 100 тис.	7666,9	8049,6	8181,9
	%	4,4	4,4	4,4

(202 300,8) областях, при середньому показнику по Україні 184 629,7.

Структуру поширеності формували: хвороби системи кровообігу (30,5%), хвороби органів дихання (20,7%), хвороби органів травлення (9,61%), хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (5,44%), хвороби сечостатевої системи (5,36%), хвороби ока та його придаткового апарату (4,9%), ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин (4,43%). Сумарна частка цих хвороб у структурі поширеності становила 80,94% (табл. 3).

Хоча значення питомої ваги майже однакові, показники на 100 тис. населення характеризуються значним зростанням.

Найбільшими темпами зростала поширеність хвороб системи кровообігу +11,95%, новоутворень +10,6%, ендокринних хвороб, розладів харчування, порушень обміну речовин +9,3%, природжених аномалій +8,05%, сечостатевої системи +7,32%, органів травлення +7,0%, органів дихання +6,7%, нервової системи +4,16%, кістково-м'язової системи та сполучної тканини +4,06%, крові та кровотворних органів +3,98%, хвороб ока та його придаткового апарату +2,2%, хвороб вуха та соскоподібного відростка +2,2%, шкіри та підшкірної клітковини +0,8% (рис. 2).

У 2004–2009 рр. спостерігалось зменшення рівня захворюваності на ряд хвороб: деякі інфекційні та паразитарні хвороби (рис. 3), хвороби крові й кровотворних органів, ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин, розлади психіки та поведінки, симптоми, ознаки та відхилення від норми, виявлені при клінічних і лабораторних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках.

Порівняно з 2008 р. зареєстровано помірне зменшення захворюваності з приводу ускладнень вагітності,

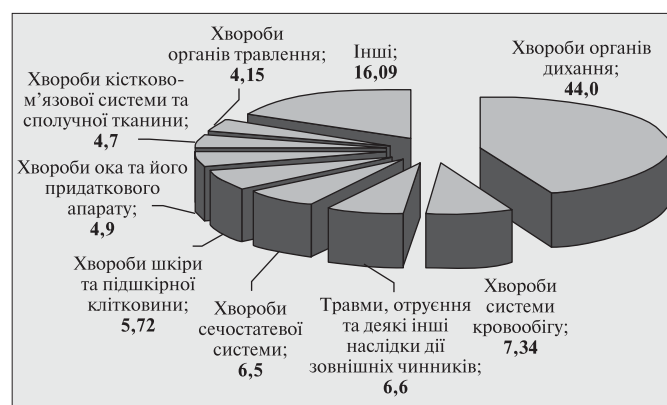

Рис. 1. Структура захворюваності серед усього населення України у 2009 р. (%)

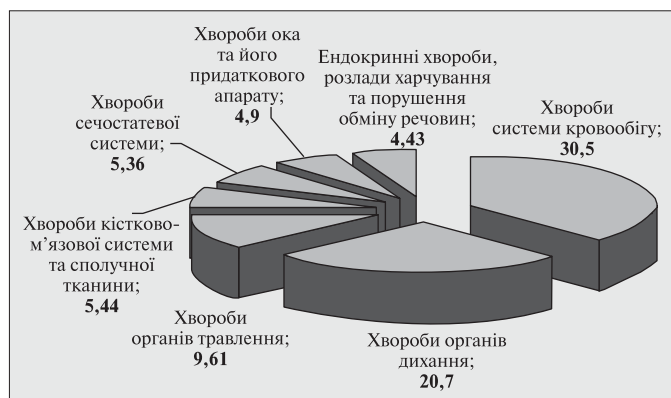

Рис. 2. Структура поширеності хвороб серед усього населення України у 2009 р. (%)

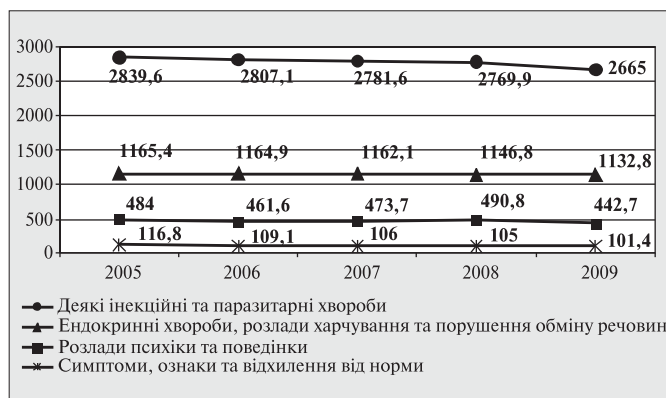

Рис. 3. Динаміка показника захворюваності за окремими класами хвороб (на 100 тис. населення)

пологів і післяпологового періоду (у 2008 р. – 5030,8, у 2009 р. – 4922,5 на 100 тис. населення); хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (у 2008 р. – 3392,3, у 2009 р. – 3360,0 на 100 тис. насе-

лення); хвороби шкіри та підшкірної клітковини (у 2008 р. – 4136,6, у 2009 р. – 4113,0 на 100 тис. населення); хвороби системи кровообігу (у 2008 р. – 5363,6, у 2009 р. – 5271,8 на 100 тис. населення); новоутворен-

Таблиця 4

Структура захворюваності та поширеності хвороб органів дихання (абсолютні дані та на 100 тис. населення)

Нозологія		Захворюваність	Поширеність
Гострий фарингіт, тонзиліт	на 100 тис.	1750,3	1750,3
	абс.	804 483,0	804 483,0
Гострий ларингіт, трахеїт	на 100 тис.	1722,9	1722,9
	абс.	791 889,0	791 889,0
Пневмонія	на 100 тис.	571,3	571,3
	абс.	262 568,0	262 568,0
Алергічний риніт	на 100 тис.	122,4	301,5
	абс.	56 266,0	138 594,0
Хронічний риніт, назофарингіт, фарингіт	на 100 тис.	123,7	486,1
	абс.	56 844,0	223 426,0
Хронічні хвороби мигдаликів, аденоїдів	на 100 тис.	365,1	1233,5
	абс.	167 816,0	566 947,0
Хронічний ларингіт, ларинготрахеїт	на 100 тис.	24,0	123,6
	абс.	11 035,0	56 814,0
Хронічний бронхіт	на 100 тис.	182,1	2552,9
	абс.	83 715,0	1 173 406,0
Бронхіальна астма	на 100 тис.	29,2	515,4
	абс.	13 432,0	236 918,0

ня (у 2008 р. – 1198,4, у 2009 р. – 885,9 на 100 тис. населення).

Важливу роль у формуванні показників захворюваності відіграють хронічні неінфекційні хвороби, рівень яких останніми роками значно зріс. Ця тенденція є характерною для більшості країн світу. Для України важливими медико-соціальними проблемами є окремі хронічні неінфекційні хвороби – системи кровообігу, злоякісні новоутворення, ендокринні та алергічні захворювання. Підлягає постійному моніторингу захворюваність на соціально небезпечні інфекційні хвороби, зокрема туберкульоз, ВІЛ/СНІД і захворювання, що передаються статевим шляхом.

За підсумками 2009 р. показник захворюваності за більшістю класів хвороб мав негативну динаміку. Так, протягом п'ятирічного періоду найбільшими темпами зросла захворюваність на: хвороби органів дихання (+7,15%), хвороби ока та його придаткового апарату (+2,77%), хвороби нервової системи (+2,45%), хвороби вуха та соскоподібного відростка (+2,34%), хвороби сечостатевої системи (+0,4%).

Серед вперше виявлених в 2009 р. хвороб системи кровообігу 40,23% складає гіпертонічна хвороба, у структурі поширеності за цим класом гіпертонічна хвороба дорівнювала 46,0% (45,99%). Найвищі рівні захворюваності на гіпертонічну хворобу виявлено у Харківській (3605,0), Закарпатській (2615,0), Одеській (2563,9) областях, найнижчий – в м. Севастополі (1074,6 на 100 тис. населення), хоча за поширеністю

гіпертонічної хвороби м. Севастополь має найвищий показник – 32 051,3 на 100 тис. населення, при середньому по Україні – 25 878,2.

У структурі хвороб органів дихання переважали гострі захворювання, лише 12,9% становили хронічні стани: хронічний риніт, назофарингіт, фарингіт, ларингіт, ларинготрахеїт, бронхіт, хронічні хвороби мигдаликів та аденоїдів (табл. 4).

У структурі хвороб органів травлення на виразку шлунка та дванадцятипалої кишки припадало 14,0%, гастрити та дуоденіти – 24,0%, хронічні гепатити – 4,3 %, жовчнокам'яну хворобу – 3,3%, холецистит, холангіт – 20,0%, хвороби підшлункової залози – 10,6% (табл. 5).

В Україні за підсумками 2009 р. у структурі хвороб ока та його придаткового апарату захворюваність на катаракту становила 288,4 на 100 тис. населення, що в структурі захворювань за цим класом дорівнювало 8,2%. Найвищий рівень захворюваності на катаракту виявлено у м. Севастополі (487,4), Дніпропетровській (461,9) та Херсонській (421,2 на 100 тис. населення) областях. Найнижчий – у Закарпатській області (67,3 на 100 тис. населення). Міопія в структурі вперше виявлених хвороб ока та його придаткового апарату в 2009 р. становила 7,4%, що у структурі поширеності за цим класом дорівнювало 15,7%.

У структурі хвороб вуха та соскоподібного відростка патологія середнього вуха склала 50,0% (49,98%).

У структурі показника поширеності хвороб нервової системи хвороби периферичної нервової системи

Таблиця 5

Структура захворюваності та поширеності хвороб органів травлення (абсолютні дані та на 100 тис. населення)

Нозологія		Захворюваність	Поширеність
Виразка шлунка	на 100 тис.	134,6	2305,6
	абс.	61 873,0	1 059 739,0
Гастрити та дуоденіти	на 100 тис.	491,2	4250,0
	абс.	225 766,0	1 953 453,0
Хронічний гепатит	на 100 тис.	71,4	758,5
	абс.	32 809,0	348 829,0
Жовчнокам'яна хвороба	на 100 тис.	89,1	588,5
	абс.	40 960,0	270 474,0
Холецистит, холангіт	на 100 тис.	285,0	3463,4
	абс.	131 010,0	1 591 895,0
Хвороби підшлункової залози	на 100 тис.	197,9	1876,2
	абс.	90 976,0	862 346,0

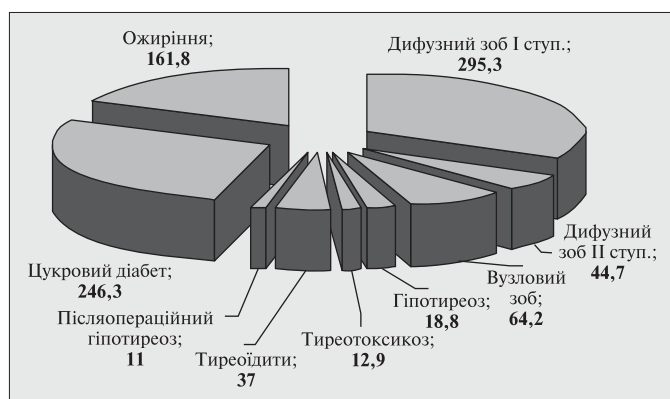

Рис. 4. Структура захворюваності на хвороби ендокринної системи (на 100 тис. населення)

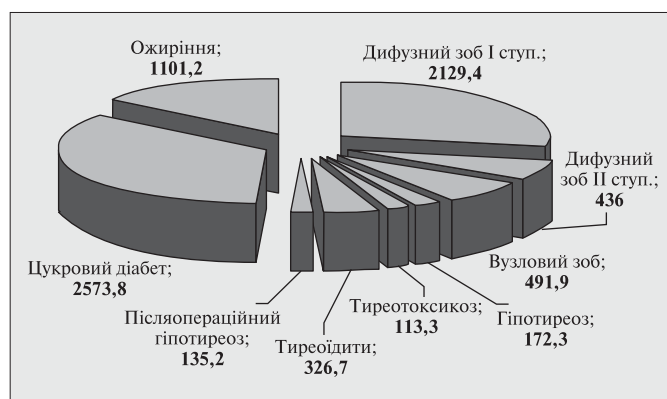

Рис. 5. Структура поширеності хвороб ендокринної системи (на 100 тис. населення)

дорівнювали 20,0%. Питома вага показника виявлених вперше хвороб периферичної нервової системи серед усіх хвороб нервової системи перевищив 30,0% (33,8%).

У структурі хвороб крові та кровотворних органів понад 85,0% припало на залізодефіцитні анемії, причому за поширеністю хвороб крові та кровотворних органів вони також становили 86,0%. Найвищі рівні захворюваності на залізодефіцитні анемії в 2009 р. зареєстровано в Івано-Франківській (1019,5 на 100 тис. населення), Черкаській (980,2), Вінницькій (873,6), Хмельницькій (864,2), Рівненській (814,2) областях при середньому по Україні 413,9 на 100 тис. населення. Високими були рівні поширеності залізодефіцитних анемії у Вінницькій (4263,6), Хмельницькій (3134,0), Івано-Франківській (3038,4) областях та м. Севастополі (3253,8) при середньому по Україні значенні 1499,6 на 100 тис. населення.

У структурі хвороб ендокринної системи патологія щитовидної залози за показником вперше виявлених хвороб склала 42,73%, за поширеністю – 46,5% (рис. 4).

На цукровий діабет припало 21,74% вперше виявлених у житті ендокринних захворювань, та за поширеністю – 31,5%. Питома вага інсулінозалежного діабету серед уперше виявлених хворих на цукровий діабет становила 11,07%. Серед усіх хворих на цукровий діабет у кожного сьомого зафіксовано інсулінозалежний його тип (рис. 5).

Важливою характеристикою соціального благополуччя населення є стан психічного здоров'я. В умовах соціально-економічної нестабільності, яку переживає Україна, і значної поширеності стресових ситуацій спостерігається збільшення кількості випадків психічних захворювань з ускладненням їх перебігу, тенденція до зміни класичних форм психічних розладів, інвалідації психічних хворих. У структурі захворюваності переважають психічні розлади неспихотичного характеру. Миське населення має вищі рівні захворюваності порівняно з сільським. Найвищі рівні поширеності розладів психіки та поведінки в 2009 р. виявлено в: АР Крим

(5388,2), Херсонській (5998,4), Луганській (5615,4), Хмельницькій (5387,4), Донецькій (5217,4 на 100 тис. населення) областях. Приблизно кожен 20-ий хворий у таких регіонах має зареєстрований в закладах охорони здоров'я розлад психіки та поведінки. Водночас, за підсумками 2009 р., найнижчі рівні поширеності розладів психіки та поведінки зареєстровано в м. Києві (3675,8) та Вінницькій (3944,9 на 100 тис. населення) області.

Захворюваність на інфекційні та паразитарні хвороби залишається індикатором соціально-економічних проблем суспільства. Інфекційні хвороби посіли провідне місце серед причин передчасної смерті та у структурі тимчасової непрацездатності, впливаючи таким чином на економічний та трудовий потенціал країни. За останні 20 років з'явилося багато нових інфекційних хвороб, причому проти більшості з них і досі немає засобів профілактики та лікування.

Незважаючи на зниження в цілому по Україні показника вперше виявлених інфекційних і паразитарних хвороб, у 2009 р. ці показники були високими у м. Севастополі (3822,7 на 100 тис. населення), Івано-Франківській (3337,9), Житомирській (3337,1), Дніпропетровській (3283,6), Миколаївській (3164,3), Одеській (3084,4), Донецькій (3031,4) та Волинській (3022,0 на 100 тис. населення) областях при середньому по Україні значенні 2665 на 100 тис. населення.

У 2009 р. в Україні рівень захворюваності на всі новоутворення становив 885,9 на 100 тис. усього населення, що свідчить про зростання порівняно з минулим роком (у 2008 р. – 879,5 на 100 тис. населення). Найвищі рівні поширеності новоутворень виявлено в м. Києві (5425,0), м. Севастополі (5089,0), Харківській (4832,1), Сумській (4727,6), Миколаївській (4551,2 на 100 тис. населення) областях. Найнижчі – в Закарпатській (2490,5) та Івано-Франківській (2905,5 на 100 тис. населення) областях при середньому по Україні значенні 3944,4 на 100 тис. населення.

Таблиця 6
 Первинна інвалідність дорослого населення України у 2008–2009 рр.

Адміністративно-територіальна одиниця	2008		2009		% зростання
	абс.	на 10 тис. нас.	абс.	на 10 тис. нас.	
АР Крим	7642	47,2	7365	45,4	-3,7
<i>Область</i>					
Вінницька	7697	57,1	7085	52,8	-7,6
Волинська	3999	50,2	3825	47,9	-4,4
Дніпропетровська	12 591	44,7	12 292	43,9	-1,9
Донецька	20 412	53,4	18 217	47,9	-10,2
Житомирська	5546	53,1	5444	52,4	-1,3
Закарпатська	4297	45,3	4148	43,6	-3,8
Запорізька	7145	46,8	6811	44,8	-4,3
Івано-Франківська	4754	44,0	4555	42,0	-4,6
Київська	6680	47,1	6483	45,8	-2,6
Кіровоградська	3891	46,1	3911	46,7	1,4
Луганська	8950	45,0	8722	44,2	-1,8
Львівська	10 851	53,5	10 812	53,3	-0,4
Миколаївська	5218	53,2	5194	53,1	-0,1
Одеська	10 036	51,7	9504	48,9	-5,4
Полтавська	6065	48,1	6028	48,1	–
Рівненська	4451	50,7	4421	50,4	-0,7
Сумська	3808	38,2	3762	38,0	-0,5
Тернопільська	4138	47,5	3936	45,2	-4,8
Харківська	9473	40,3	8743	37,3	-7,5
Херсонська	3874	43,3	3675	41,2	-4,8
Хмельницька	6755	62,1	5444	50,2	-19,1
Черкаська	4904	45,4	4928	45,8	0,9
Чернівецька	3250	45,8	3209	45,1	-1,6
Чернігівська	5161	54,7	4952	53,1	-3,1
<i>Місто</i>					
Київ	10 204	45,0	10 304	45,0	–
Севастополь	1702	53,5	1617	50,7	-5,2
Україна	183 494	48,5	175 387	46,4	-4,2

Питанням онкозахворюваності, діагностики та лікування хворих з цією патологією присвячено розділ Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002–2011 рр. «Боротьба з раком». Щорічно проводиться аналіз онкозахворюваності в Україні, для виконання розроблених завдань і заходів залучаються усі причетні до цієї проблеми міністерства та відомства, що забезпечує комплексний міжгалузевий підхід до вирішення цієї проблеми. Заходи щодо зниження захворюваності на рак і подовження життя хворих зі злоскісними новоутвореннями виконуються в межах Державної програми «Боротьба з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року».

Одним із найважливіших показників здоров'я населення є інвалідність, яка повною мірою може бути одним із показників якості та ефективності соціально-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів. Нині в органах соціального захисту на обліку перебуває близько 2,67 млн осіб (5,8%). Порівняно з минулим роком первинна інвалідність дорослого населення зменшилася, становивши в 2009 р. 46,4 на 10 тис. дорослого населення, в 2008 р. – 48,5 на 10 тис. дорослого населення (табл. 6).

Основні принципи створення правових, соціально-економічних, організаційних умов для функціонування системи підтримки фізичного, психічного і соціального благополуччя інвалідів визначено в Законі України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» від 06.10.2005 р. Моніторинг первинної інвалідності дорослого населення в Україні та її регіонах традиційно проводить Український НДІ медико-соціальних проблем інвалідності (м. Дніпропетровськ) за даними медико-соціальних експертних комісій. У 2009 р. охоплення моніторингом інвалідів становило 90,0–100% їх загальної кількості. Про максимальний – 100% – моніторинг звітували 14 (51,8%) регіонів.

На виконання рішення Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів «Про медичну реабілітацію інвалідів-спінальників та їх санаторно-курортне оздоровлення» від 16.07.2009 р. спільним наказом МОЗ та АМН України № 938/78 від 10.12.2009 р. затверджено заходи щодо цієї групи інвалідів на 2010–2012 рр., у яких передбачено:

- опрацювання питання щодо створення єдиного реєстру інвалідів із травмами хребта з ураженням спинного мозку та іншими формами спінальної патології;
- організаційно-правові засади щодо стану надання медичної допомоги інвалідам при захворюваннях і пошкодженнях хребта та спинного мозку, його суттєвого поліпшення та забезпечення системного підходу в сфері лікування та оздоровлення;
- опрацювання питання щодо створення в Україні міжрегіональних центрів або відділень у складі закладів охорони здоров'я для надання медичної допомоги хворим при спинномозкових травмах та інвалідам при захворюваннях і пошкодженнях хребта та спинного мозку;
- розробку та впровадження єдиної системи медичної реабілітації хребта з ураженням спинного мозку та іншими формами патології, що супроводжується ураженням спинного мозку;
- заходи щодо поліпшення роботи медико-соціальних експертних комісій у частині належної підготовки, оформлення та видачі (лікарсько-консультативними комісіями) індивідуальних програм реабілітації.

Висновки

В Україні стан здоров'я населення продовжує погіршуватися. Відмічається зростання захворюваності за основними класами хвороб, що залежить від соціального та економічного благополуччя. Важливу роль відіграє здоровий спосіб життя, адекватне харчування, належні умови життя та побуту, стан навколишнього природного середовища, планування сім'ї та спадковість. В Україні вирішення актуальних проблем охорони здоров'я населення України забезпечується шляхом виконання Концепції розвитку охорони здоров'я населення України, указів Президента України, рішень уряду, національних і державних програм, якими визначено пріоритетні напрямки, що мають найсильніший вплив на показники здоров'я різних верств населення.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням здоров'я окремих груп населення України.

Список літератури

1. *Здоров'я населення: статистичні та економічні методи його вивчення*: [навч. пос. керуючого типу] – 3-тє вид. / В. М. Лобас, М. Гарина, Л. Мостіпака [та ін.] ; ЦМК МОЗ України. – Донецьк, 2004. – 222 с.
2. *Мировая статистика здравоохранения, 2009 год.* – Женева: ВОЗ, 2009. – С. 100–104.
3. *Організація та управління охороною здоров'я (соціально-психологічні та організаційно-управлінські аспекти)* / В. М. Лобас, Г. В. Бесполудіна, Г. О. Слабкий [та ін.]. – К.: ЦМК, 2005 – 140 с.

4. *Руководство по организации и анализу деятельности учреждений здравоохранения и их структурных подразделений* / В. Ф. Москаленко, Г. В. Бесполудина, И. С. Витенко [и др.]. — Киев, Луганск, 2006. — 130 с.
5. *Соціально-гігієнічні аспекти серцево-судинної патології в Україні* / В. М. Пономаренко, Т.С. Грузева, Т. К. Кульчицька, Т. В. Івасюк // Охорона здоров'я: проблеми та перспективи: матеріали наук.-практ. конференції / Донецький державний медичний університет ім. М. Горького, Донецьк, 22 січня 2004 р. — Донецьк, 2004. — С. 13–19.
6. *Щорічна доповідь про результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2008 рік* / за ред. В. М. Князевича. — К.: МОЗ України, ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», 2009. — 384 с.
7. *Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідемічну ситуацію. 2008 рік* / за ред. В. М. Князевича. — К.: МОЗ України, ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», 2009. — 360 с.
8. *Эпидемиологические методы изучения неинфекционных заболеваний: [учебн. пос.]* / В. Н. Лехан, Ю. В. Вороненко, О. П. Максименко [и др.]. — К.: Сфера, 2005. — 204 с.

Характеристика общих закономерностей здоровья населения Украины

Г.А. Слабкий, Г.Я. Пархоменко, Н.П. Кризина (Киев)

Представлен анализ статистических данных по здоровью населения Украины за 2005–2009 гг.

Ключевые слова: заболеваемость населения, распространенность болезней, инвалидность.

Characteristics of the general laws of population's health in Ukraine

G.O. Slabkyi, G.Ya. Parkhomenko, N.P. Krysyna (Kyiv)

The analysis of statistical data as for population's health of Ukraine in 2005–2009.

Key words: population morbidity, prevalence of disease, disability.

Рецензент: д-р мед. наук, проф. О.З. Децик.